

Mazhar - Ma'kes / Masdar - Menba nedir?

Bir hakikati doğru okumak için önce **nereden çıktığını** ve **nerede görüldüğünü** ayırmak gerekir. İşte Masdar-Mazhar ve Menba-Ma'kes ayrımı, tevhidin bu en kritik mizanını öğretir.

Masdar, fiilin çıktığı asıl kaynaktır. Yapan, veren, icat eden odur. Kudret masdardır; fiil ondan çıkar. İlim masdardır; bilgi ondan doğar. Hayat masdardır; dirilik ondan gelir. Bu mânâda masdar, sadece Esmâ-i İlahiyeye aittir. Mahlûkat masdar olamaz; ancak mazhar olabilir.

Mazhar ise masdardan gelen şeyin **üzerinde görüldüğü yerdir**. Üretmez, icat etmez; sadece gösterir. İnsan ilme mazhar olur ama ilmi kendinden üretmez. Çiçek güzelliğe mazhar olur ama güzelliği icat etmez. Ayna ışığa mazhar olur ama ışığı doğurmaz. Mazhar, aynadır, taşıyıcıdır; kaynak değildir.

Hata tam burada başlar. Mazhar, masdar sanıldığında kul "ben yaptım" demeye başlar. İlimi kendinden bilen âlim, tesiri kendine veren lider, rızık, hidayeti, şifayı vesilelerden bilen insan farkında olmadan **şirk-i hafînin eşîğine** gelir. Çünkü göstereni, yapan zannetmiştir.

Aynı hakikat **Menba-Ma'kes** ayrımında da karşımıza çıkar. **Menba**, asıl pınardır; sürekli verir, tükenmez. Güneş ışığın menba olsa yerdeki aynalar ancak ona ma'kes olur. Aynen öyle de Esmâ-i İlahiye tüm güzelliklerin, kemal'in ve nimetlerin menbaıdır. Kaynak budur.

Ma'kes ise yansıtan şeydir. Ay ışık verir gibi görünür ama ışığın kaynağı değildir; sadece yansıtır. Cam parlaktır ama ışığı üretmez. İnsan bu ilahi fiillerde ma'kestir; kudreti yansıtır ama kendinden değildir. Sebepler ma'kestir; işi yapar gibi görünür ama menba ve fail değildir.

Ma'kes menba zannedildiğinde, sebepler kutsanır. Doktor şifa verici sanılır, patron rızık verici zannedilir, tabiat yapan kabul edilir. Böylece insan, kaynağı aramak yerine **yansımalarda takılı kalır**.

Bu fark gözetilmezse, ayna güneş zannedilir. Oysa ayna parlar ama ısıtmaz; gösterir ama yaratmaz. Damladaki güneşin yansıması, güneşin vasıflarını bildirir; fakat damla güneş olmaz. Tecelli vardır ama zat yoktur.

İşte bu mizan korunursa, tefekkür ibadet olur. Korunmazsa, niyet ne kadar iyi olursa olsun, insan fark etmeden hakikati yanlış yere koyar.

Ayna güneş olmadığı gibi mazhar; masdar değildir, ma'kes; menba değildir.

Mazhar ve ma'kes, **bir şeyin kendisinde görünen ama kendisinden olmayan** mânâyı

ifade eder. Mazhar, tecellinin görüldüğü yerdir. Ma'kes, yansıtan aynadır. Bu yüzden mazhar ve ma'kes, "gösteren"dir; asla "veren" değildir.

Masdar ve menba ise işin çıktığı asıl kaynaktır. Veren, yaratan, icat eden odur.

- Işığın **masdarı ve menbaı En-Nûr** ismidir.
- Hidayetin **masdarı ve menbaı El-Hâdî'**dir..
- Rızkın **masdarı ve menbaı Er-Rezzâk'**tır.
- Şifanın **masdarı ve menbaı Eş-Şâfi'**dir.
- İlmin **masdarı ve menbaı El-Alîm'**dir.
- Hayatın **masdarı ve menbaı El-Hayy'**dir..
- Kuvvetin **masdarı ve menbaı El-Kadîr'**dir.
- Rahmetin **masdarı ve menbaı Er-Rahmân / Er-Rahîm'**dir.
- Hikmetin **masdarı ve menbaı El-Hakîm'**dir.
- Güzelliğin **masdarı ve menbaı El-Cemîl'**dir.
- Sevginin **masdarı ve menbaı El-Vedûd'**dur.
- Korumanın **masdarı ve menbaı El-Hafîz'**dir.
- İzzetin **masdarı ve menbaı El-Azîz'**dir..
- İnceliğin **masdarı ve menbaı El-Latîf'**tir.